

Διαλαλητής της Αντριάς τ' αγένιο παλληκάρι
Τους κάμπους διαπερνάει,
Κι' από τον ήλιο ως το φεγγάρι
Τη Λάμια την όνειρευτή για νάδρει πιάει.
Ζηλεύουν νιές τα νιάτα του κι' απλώνουν
Τα δίχτυα τους στα τρίγυρα, μα δε δολώνουν
Τόν πόθο του, που άνίκητος πέρα τόν φέρνει,
Στα μαρμαρένια πέρ' άλώνια,
Που η Λάμια—σκύλα Μάϊσσα—τόν σέρνει,
Χρόνια και χρόνια.

Στο σκοτεινό της το βασίλειο
'Η Λάμια ώραία τόν προσμένει,
Κ' έχει για πρόσωπο τόν ήλιο
Κ' έχει άστραπή στα μάτια της κρυμένη.

Στο σκοτεινό σου το βασίλειο ήρθα και νά με
Στα μαρμαρένια τώρ' άλώνια πιάμε,
Νά μετρηθούμε πιάμε κι' άν ως το δείλι
'Αποσταμένος πείσω.
Το αίμα μου νά πιούν τα ώραία σου χείλη
'Η σκιάδα στο δλογο μου νά δέσω.

'Ο ήλιος πέφτει, ώρες περνούν και το φεγγάρι έχαθη
Κ' η Λάμια μες στ' άλώνια της έστάθη
Περίφανε και πίνει κι' όλο πίνει
Το αίμα της νιότης, που βουδή και νικημένη δώνει.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

ΑΡΧΑΙΟΠΡΕΠΕΙΣ ΥΣΤΕΡΙΣΜΟΙ

Θά μου επιτρέψουν αι φίλοι μου, αι δυο καλái μου φίλαι, που είχαν την καλωσύνη νά μ' έρωτήσουν τί φρονώ περί του αρχαιουένδυματος, θά μου επιτρέψουν αι καλái μου φίλαι νά μη δημοσιεύσω τά ώραία γραμματάκια τους έδώ. Τά έδιάδαδα, τά ώσφράνθηκα, και τ' έψάλαξα. Ένα άρωμα έλαφρό βιολέττας έξέφευγε από τ' χαρτί, μα τ' όδιο άρωμα της βιολέττας έξέφευγε κ' από τα λόγια, από την ψυχή, νά πούμε, των κοριτσιών που μούστειλαν αυτά τα γράμματα.

Δέν τά δημοσιεύω όμως. Όχι γιατί δέν είναι καλά. Άλλά γιατί είναι γραμμένα με μιá μεγάλη άδρότητα και με μιάν άγγελικήν έπιείκεια. Και

δυστυχώς τ' όλητημα που πραγματεύονται θέλει λόγω βαριά και θέλει σκληράδα, χωριατιά, τσεκουριά άλύπητη. Έτσι μόνον θά τραβηχθί παράμερα, στη θέση του. 'Η άδρότης κ' η έπιείκεια τ' όφортώνουν με άδιαντροπία, τ' άνάδουν, άντι νά τ' οδύσουν.

Είδα κ' έγώ την μίς Δούγκαν, μιλήσα μαζί της. Στο σαλονάκι του ξενοδοχείου της ή στον Παρνασσό, μπροστά σε άλλους ή ιδιαίτέρως, δέν σάς ενδιαφέρει νά τ' όμάτετε. Άρκει ότι την είδα και ότι μιλήσα μαζί της.

Και μου είπε...
Χαριτωμένη κόρη, πολύ χαριτωμένη, και αίσθανεται την αρχαίαν Εύμορφίαν, δέν την θαυμάζει άσυναίσθητα, έπειδή της είπαν νά την θαυμάζη ή έπειδή είναι της μόδας νά την θαυμάζη. Έλλiζω πώς έννοούμεθα.

'Η μίς αισθάνεται την αρχαίαν ζωήν. Και την άγαπá, όπως άγαπáει καλλιτέχναι οι άλυθινοι—κ' είναι καλλιτέχνης ή μίς Δούγκαν—κάθε άντικείμενον στο όποιον άφιερώνουν και την ζωήν τους και την σκέψιν τους.

Δέν άπλοποιείει επί τ' αρχαιομυεπότερον την ένδυμασία της, από Άμερικανικήν ιδιοτροπία ή για νά προκαλέσθ του κόσμου την περιέργεια, και κατά συνέπειαν για νά δημιοργήσθ θόρυβον τριγύρω της, για νά κάμθ ρεκλάμα.

Ντύνεται έτσι, γιατί έτσι φρονεί πώς πρέπει νά ντύνεται κανείς σήμερα, όταν θέλει νάχη και υγεία και εύμορφία.

'Η ώραία Άμερικανίς τ' θέλει και τα δυο. Και γι' αυτό δέν έδυσκολεώθηκε καθόλου νά πετάξθ τόν κορσέ καθώς και τόσα άλλα περιττά και φορτικά της μέδας ένοχλήματα.

Αι δικái μας όμως κυρίαι και δεσποινίδες—πέντε δέκα επί του παρόντος, είκοσι αύριον κι' έκατό ίσως ύστερ' από ένα μήνα—γιατί νά καταλήθουν στα καλά καθούμενα από αϊτόν τόν αρχαιοπρεπή ύστερισμόν και νά έπισκέπτονται την μίς Δούγκαν στο ξενοδοχείο της και νά συνεχρουνται στον ελληρνασσόν και νά ανταλλάσσουν γνώμας και νά καταστρώνουν σχέδια και νά φροντίζουν νά δημοσιεύωνται τ' όνόματά τους στις έφημερίδες;

Νά σάς τ' όω άμέσως: Για νά γίνεται κουδέντα γι' αυτές, για νά δείξουν σιόν κόσμο πώς ένθουσιάζονται από τά ώραία παραδείγματα, για νά μάς πείσουν πώς αισθάνονται κι' αυτές σεβασμό προς την προγονικήν εύκλειαν και πόθον γυρισμού προς αύτην.

Ψέματα! Ψέματα! Πόθος διακαής ρεκλάμας και τίποτε περισσότερον. Ό ύστερισμός τους μόνο έτσι δικαιολογείται. Άς μιλήσουν και οι ψυχίατροι. Ό «Νουμής» άλλότε μίς έζωγράφισε μιá ρωμείικη άρ-

ρώστια, την «Ρεκλαμίτιδα». Και την άρρώστια αύτη την έχομε περισσόμερο έμεις στον όργανισμό μας, από τους άντρες. Μιά άπόδειξις και τού κ. Νέν τ' ά μοναδικά Άτθιδογραφήματα.

Γιά την ρεκλάμα λοιπόν! Γιατί δέν πιστεύω ποτέ οι κυρίες μας «αί σκούσαι την πρωτοβούλιαν της επαναφοράς του αρχαίου ένδυματος» νά σκέπτονται σοβαρώς πώς είμποσούν οι άγώνες τους νά τελεσθφρήςουν—άν έννοείται δέν διακοπούν άποτόμως μόλις περάσει ή μόδα ή αρχαιοπρεπής και μόλις παύσθ νά γίνεται λόγος στις έφημερίδες για την μίς Δούγκαν.

Τ' ό σημερινόν φόρεμα δέν έξεφύτρωσε άποτόμως. Έφθάσε στο σημείο αύτό με την έξέλιξιν, την όποίαν όλα τα πράγματα παθαίνουν. Άρκει δε μόνον νά πέσθ κανείς μια ματιά στους αϊώνες που πέρασαν από την έποχή της Άσπασίας, για νά ίδθ πόσους σταθμούς έκαμε ό αρχαίος χιτών της Άρτέμιδος των Βερσαλιών όσο νά φθάσθ στο σημερινόν κορσάκι μπουζέ και ή κόμμωσις της Λουδοβισίας. Ήρας όσο νά φθάσθ στην κόμμωσιν άλά Κλεώ δε Μερσέδ.

Με πραξικοπήματα είμπορεί νάνατραπή ένας θρόνος, αλλά δέν άνατρέπεται ποτέ μιá ζωή. Και για νά γυρίσουμε στο αρχαίο φόρεμα, πρέπει πρώτα πρώτα νά γυρίσουμε στην αρχαία ζωή. Μήπως θαρρείτε πώς ό γυρισμός αύτός είναι τόσο εύκολος;

Είναι όμως κάτι άλλο εύκολο, κι' αύτό πρέπει νά γίνθ άν δέν θέλουμε νά πίνε στα χαμένα και τ' νέα αύτα διαδοχία και συμβουζία των όμοφύλων μας, όσων κι' άν χαρακτηρίζονται ως έκδηλώσεις ύστερισμού και ρεκλαμμανίας άποτελέσματα.

Και για τ' ό κάτι αύτό είμπορούν νά έργασθουν άξιόλογοι και νά τ' επιτύχουν μάλιστα αι «σκούσαι την πρωτοβούλιαν» κτλ. κυρίαι.

Νά κάμουν σύλλογον και νά βάλλυν τ' ά δυνατό τους ν' άπλοποιήσουν τ' ό σημερινόν ένδυμα. Φθινότερο, άπλούστερο, όλιγότερο θεατρικό και με έγκώμιο ήθος. Νά τ' πρέπει νά συζητήσουν και νά έπιυώξουν. Όχι μόνον με λόγια, αλλά και μ' έργα. Νά φορέσθ υν αυτές πρώτα εκείνο που θά ζητηθουν νά επιβάλλουν κ' εις τους άλλους. Αυτό κάμνει κ' η μίς Δούγκαν. Κ' έτσι μόνον κάθε προπαγάνδα θάάνει στο σκοπό της. Με τ' παράδειγμα κι' όχι με τ' λόγια.

Έμπορούνε νά τ' κατορθώσουν αύτό; Θά τους ζητησω τότε και ως ύπηρετρια τους νά με χρησιμοποιοήσουν. Ένώ τώρα μόνον γελάω, άφού δέν είμαι εις θέση νά τους ύποδείξω με ποιά μέσα θά γιατρέψουν τόν αρχαιοπρεπή ύστερισμό που τόσο άποτόμως και άγρίως τας κατέλαβε.

Η ΔΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Κ. ΨΥΧΑΡΗ*

ΠΑΡΙΣΙΑ 11/24 του Μαγιού 1902

*Αξιότιμε κ. Ηρόδωρε,

'Η έβγενική σας κι άγαπητή μου πρόσκληση νάρθω και νά μιλήσω για τ' ό μεγάλο μας τ' Σολωμό, στην περίφημη κι ώραία του πατρίδα, είτανε από τις λίγες τις χαρές που μου φέρανε, με τ' άβαριόκινητα φτερά τους, τ' άστερ' τ' ά χρόνια, τ' ά χρόνια τ' ά μάδρα που άκολούθησαν τόν πόλεμο τού 1897. Ός τόσο μήτε άφτή μου τή χαρά δέ θά την άπολάψω. Πρέπει ρέτο νά μείνω στο Παρίσι. Έτσι τ' ό θέλησε ή τύχη και διάφορα περιστατικά

* Τ' ό γράμμα αύτό έστάλθηκε από τόν κ. Ψυχάρη στο πρόεδρο της Κεντρικής Έπιτροπής που είχε σχηματιστή για νά στήσθ τόν άνδριάντα και νά γιορτάσθ τ' άκατόχρονα τού Σολωμού. Δημοσιεύθηκε στο βιβλίο που έγραψε ή έπιτροπή, δίνοντας λόγω για τις πράξεις της, δημιοσιεύει: κ' έδώ για νά τ' διαδώσουν περισσότεροι.

που σ' ές λέω στο ιδιαίτερο τ' ό γράμμα μου. Πόσο τ' ό λυπούμαι! Πόσο θά μου άρεζε νά ξανάδωπα τή Ζάκυνθο! Ομολογώ τις χαρισάμενες ώρες που πέρξα, στα 1895, με άλλους σας, με τ' ό καλό τ' ό βιζήν, με τ' ό Μαρτζώκη, και με τους άλλους φίλους. Όρες χαρισάμενες μα και θλιβερές, γιατί πηγαίναμε κι άκούγαμε για τόν τρομερό τ' ό σεισμό, που ό,τι κι άν έκαμε, όμως δέ χάλασε τ' άθάνατο λουλούδι που είναι τ' ό Νησί σας.

Μου φαίνεται σήμερα πιο άθάνατο άκόμα και πιο ζωντανό, άφού γιορτάζετε τόν ποιητή σας, που δέν είναι μόνο δικός σας ποιητής, που ποιητή του τόν έχει όλο τ' ό έθνος. Χρόνια τώρα και χρόνια ή καρδιά μου τ' ό ποθύσε, τ' ό λαχταρούσε ό νους μου νά π' ό κι έγώ ένα λόγο για τ' ό Σολωμό. Ό Σολωμός! Πρώτα, πρώτα, πρέπει όμως κάτι νά πούμε, νά πούμε μάλιστα πολλά, για σ' έ όλους τους Ζακυνθινούς, που με τόση θέληση, με τόση δραστηριότητα και νά μ' ήν τ' ό ξεχνούμε, με τόσους κόπους, τ' ό κατορθώσατε νά τιμησέτε σήμερα τόν ποιητή σας, όπως τ' ό αξίζει, όπως σ' έ τιμá και τ' ός ίδιους ή τιμή που τ' ό άποδίνετε.

Έχετε δικίο, έχετε πολύ δικίο και μπορεί μάλιστα νά μ' ήν τ' ό βλέπη άκόμη ξάστερα ό καθένας τ' ό καλό που κάνετε, άφού δείχνετε, όχι μονάχα τ' ός ξέρετε τί σημαίνει ποιητής, μα π' ός ξέρετε τί

σημαίνει Έλληνική ιστορία. Κι' αλήθεια έτσι είναι. 'Ιδού ένα έθνος, ένα κράτος, ένα βασίλειο, που χρωστά την ύπαρξή του στην ποίηση, ναι, στην ποίηση και μόνο. Π' ός άρχισε ή Έλλάδα; Τραγουδώντας. Τ' ά τραγούδι εκείνο, τ' ά πρώτα, λέγονταν τότε ραψώδιες κ' έγιναν 'Ιλιάδα και 'Οδύσσεια. Είτανε τραγούδια τού λαού, δημοτικά τραγούδια, και κατόπι, σ' άν πολέμησαν τ' ά λιοντάρια στο Μαραθώνα, σ' άν έκαμαν άθάνατο για τους αϊώνες τ' όνομα της Σαλαμίνας, μη θαρρήτε τ' ά π' ός οι προγόνι μας οι μοναδικοί πολεμούσανε για τ' ό Σαλαμίνα ή για τ' ό Μαραθώνα; για τόν Όμηρο πολεμούσανε, πολεμούσανε για τ' ά τραγούδια εκείνα τού λαού, που τ' ά σέβονται σήμερα, που τ' ά γαπούνε όλο τ' ό κόσμος οι λαοί. Μή νομίζετε π' ός θά τους έμελε για ένα κομμάτι γίς, άν ή γίς άφτή δέν είτανε τ' ό περιδάλι που λουλούδιζε ή ποίηση πέρα και πέρα. Όποιος τ' ό πιστέβει π' ός οι Έλληνες τ' ό συλλογίστηκαν ποτέ τους νά διαφερέψουν τ' ό χ' όμα τ' ό έλληνικό, για την αίτία που είτανε χ' όμα δικό τους, δέν κατάλαβε την παντοτεινή φροντίδα εκείνων που δέ συλλογιούνταν παρά μόνο την 'Ιδέα. Δέν κοίταζαν τόν πλούτο, δέν κοίταζαν τ' ά υλικά τ' άγαθά, όπως τ' ά λένε. Είχανε δημιοουργήσει για την Έλλάδα και για την άθρηπότητα όλη, άγαθά μεγαλύτερα, κάτι άχάλαστα